

2019BEM01

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 26 november 2018 in het Provinciehuis van Utrecht

Voorzitters:

ir. H. IJssennagger
mw. H.J. Keller

Aanwezig:

Mw. M. Maasdam-Hoevers (gedeputeerde), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), drs. D. Straat (gedeputeerde), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), M.H.O. Boer (SP), mr. B.M.H. de Brey MBA, (VVD), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), R.G.J. Dercksen (PVV), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), mw. J.J. van Doesburgh (VVD), mr.dr.s. M.C.J. Groothuizen (D66), mw. N. de Haan (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50Plus), J.M.W. Jansen (CDA), drs. A.H.L. Kocken (VVD), F.T. van Kooten (PvdD), mw. H.M. Lejeune-Koster (PvdA), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. A.M. Poppe (SP), R. van Reenen (VVD), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), H.O. Suna (PvdA), drs. W.J. Ubaghs (PVV), D. Vlastuin (SGP), C. Westerlaken (CDA) en W.G.J. Wijntjes, RA (CDA).

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. T.J. Dorst (adjunct-griffier), verslag (vanaf geluidsopname uitgewerkt) mw. G. van Weerd

---

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

Mevrouw Keller opent de vergadering met een woord van welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Pieter van Ojen.

1.2 Vaststellen agenda

De heer Schaddelee vraagt hoe het bespreken van het Integis rapport in zijn werk gaat. Moet dat in de openbaarheid of in beslotenheid?

De voorzitter legt deze vraag voor aan de fracties.

De heer Boer stelt de vraag of dit rapport wellicht veel breder besproken moet worden dan alleen met PS. Principieel is zijn fractie van mening dat er geen geheimhouding noodzakelijk zou moeten zijn. Onder protest stemt hij in met een besloten vergadering.

De heer Bekkers stelt voor in een openbare vergadering over het openbare rapport te spreken. Is er daarna aanleiding vragen te stellen over het geheime rapport, dan is een besloten vergadering noodzakelijk.

De heer Van Kooten laat weten dat de PvdD voorstander is van een openbare vergadering. Zijn er vragen die door de geheimhouding in besloten kring moeten worden gesteld, dan zal zijn fractie daarin meegaan.

De heer Dercksen is van mening dat het geheime rapport, eventueel met zwarte balkjes, openbaar gemaakt moet worden.

De heer Suna merkt op dat het openbaar maken van geheime stukken thuishoort in de PS vergadering. Daarover kan straks in een besloten setting worden gesproken. De PvdA heeft vragen over het geheime deel.

De heer Van Reenen wil graag in beslotenheid over het Integis rapport spreken.

De heer Jansen merkt op dat openbare informatie in een openbare vergadering kan worden besproken. Geheime informatie moet in een geheime vergadering aan de orde komen.

De heer V.d. Dikkenberg licht toe dat ook de SGP vragen heeft over het geheime deel van het rapport en deze zullen derhalve in een geheime vergadering moeten worden besproken. Wel is het lastig een scheiding aan te brengen tussen openbare en geheime informatie.

Mevrouw Hoek vindt dat wat geheim is, ook geheim moet blijven. Openbare informatie kan in een openbare vergadering worden besproken.

De voorzitter erkent dat de scheidslijn tussen openbare en geheime informatie op voorhand moeilijk is aan te brengen. Haar voorstel is in beslotenheid over het Integis-rapport te spreken, zodat de commissie in vrijheid daarover van gedachten kan wisselen.

Aldus wordt besloten. Met die aantekening wordt de agenda vastgesteld.

1.3 Mededelingen

**** Publicaties rondom cultuur en erfgoed***

Gedeputeerde Pennarts verwijst naar de wegwijzer over de toekomst van het erfgoedbeleid in de provincie Utrecht, gemaakt door het STAMU. Ter zake verwijst zij ook naar agendapunt 6.7. Voor de commissieleden is er een exemplaar beschikbaar.

Ook is er een boekje uitgekomen, dat gemaakt is in het kader van het Europees jaar van het cultuurhistorisch erfgoed, de Parade der Poëten, met gedichten over Utrecht.

De Utrechtse Erfgoedmonitor is uitgekomen en ook deze is voor de commissie beschikbaar. Deze komt ter sprake wanneer PS de cultuurnota in februari gaan evalueren.

Voorts verwijst zij naar een boek over historische wegen en vaarwegen. Dat betreft een vooronderzoek voor een nieuwe erfgoedlijn binnen de cultuurnota. Wegen en vaarwegen verbinden talloze locaties en verhalen binnen de provincie Utrecht. Ook dat boek is beschikbaar voor de fracties.

**** Incident bij de firma van Appeldoorn in Woudenberg***

Daar is op 21 november jl. sprake geweest van een melding over stank uit het riool, hetgeen daar tot enige paniek heeft geleid. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, verantwoordelijk voor de handhaving, heeft het bedrijf bezocht en heeft geconstateerd dat de oplosmiddelen in de gemeentelijke rioolering zijn geloosd. Dat is niet conform vergunning. Het incident is ook niet gemeld als een voorval, dus zal er tegen worden opgetreden en gehandhaafd. De riolen zijn doorgespoeld en er is geen gevaar voor de volksgezondheid geweest.

De heer Dercksen vraagt wat "handhaven en optreden" concreet inhoudt.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat er een boete wordt opgelegd en het bedrijf is verordonneerd om de aansluiting op het gemeentelijk riool af te sluiten, zodat daar niet meer op kan worden geloosd.

**** Stand van zaken algemene kaders participatie- en inwonersinitiatieven***

Eerder is aldus gedeputeerde Pennarts besproken, dat er aansluiting gezocht zou worden bij het traject Anders Werken in de Omgevingswet. De richtlijnen en de kaders van de participatie- en inwonersinitiatieven zijn gereed. Er is gebruik gemaakt van interviews die met statenleden zijn gehouden. Met een aantal statenleden is in april van dit jaar gesproken en ook die input is verwerkt. Nu worden er nieuwe kaders en richtlijnen ter vaststelling aan PS aangeboden.

**** Kasteel Amerongen***

In december 2015 heeft de provincie Utrecht een lening met terugbetaalverplichting verstrekt aan kasteel Amerongen, zij het dat een aantal fracties daar toen wel gemengde gevoelens bij had. Het kasteel

verkeerde toen in zwaar weer. Gedeputeerde Pennarts is verheugd te kunnen melden dat kasteel Amerongen in staat is geweest de lening versneld af te lossen. Per 1 januari 2019 is de volledige lening terugbetaald en verkeert het kasteel weer in een gunstige situatie.

1.4 Verslag vergadering Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 15 oktober 2018

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld, met in achtneming van de opmerking dat het bij de presentielijst niet gaat om mevrouw Van Kooten maar om de heer Van Kooten.

De voorzitter verwijst voorts naar het verslag van de geheime bijeenkomst van 12 november jl. De aanwezigen statenleden zijn in de gelegenheid gesteld het verslag van deze bijeenkomst bij de griffie in te zien. Er zijn geen opmerkingen over het verslag ontvangen. Daarmee is ook dat verslag vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer Van Muilekom legt namens de PvdA het volgende voor:

Meerdere Utrechtse gemeenten dreigen een financieel risico te lopen vanwege de kosten voor de jeugdhulp. Er zijn reeds berichten over tekorten bij gemeenten en instellingen. De jeugdzorgtaken zijn in 2015 overgedragen van de provincie aan de gemeenten. De PvdA vindt dat voorkomen moet worden dat kwetsbare kinderen in de knel komen door financiële problemen bij gemeenten. De provincie heeft daarnaast een belangrijke taak om preventief toezicht te houden op gemeentelijke financiën. Ook moeten artikel 12-situaties bij gemeenten worden voorkomen. Hij stelt namens de PvdA de volgende vragen:

- Herkennen GS de geschetste problematiek over de tekorten bij de jeugdhulp in de provincie Utrecht en zo ja, kunnen deze nader worden geduid?
- Welke rol kan en wil de provincie vervullen richting de gemeenten en regio's, om deze problematiek aan te pakken? Kan dat financieel, coördinerend, ondersteunend en/of organisatorisch?
- Willen GS samen met de Utrechtse gemeenten optrekken om bij het kabinet te gaan lobbyen voor een toereikend budget voor de jeugdhulp?
- Hebben GS reeds contact/afstemming met andere provincies over deze problematiek?

Gedeputeerde Straat beantwoordt deze vragen omdat deze vooral samenhangen met financiën en financieel toezicht. Voor Utrecht geldt dat een aantal gemeenten te kampen heeft met de situatie dat de rijksbudgetten voor jeugdzorg en WMO ontoereikend zijn. GS zijn daarvan op de hoogte. Gemeenten maken zich zorgen over de ontwikkeling van die budgetten. Veel gemeenten zijn tot nu toe in staat geweest om de tekorten van de jeugdzorgbudgetten te compenseren met overschotten op andere onderdelen van het sociaal domein of door het inzetten van eerder gereserveerde middelen of door het inzetten van andere algemene middelen. Deze financiële ruimte neemt echter af, of gaat ten koste van andere beleidsruimte.

Wat betreft de rol van de provincie, merkt hij op dat vanuit financieel toezicht deze problematiek de aandacht van de provincie heeft. De jeugdzorg is een vast agendapunt bij de periodieke ambtelijke contacten met de gemeenten. De traditie is dat er af en toe een bijeenkomst wordt georganiseerd met de wethouders financiën. Tijdens de meest recente wethoudersbijeenkomst is de jeugdzorg ook aan de orde geweest. Vanuit de portefeuille bestuur wordt samen met de partners verkend hoe er een visie op regionale samenwerking kan worden opgesteld: de jeugdhulpverlening kan daar onderdeel van uitmaken.

Ook vroeg de PvdA of de provincie samen met gemeenten wil optrekken in een lobbytraject richting kabinet. Het lobbyen voor een toereikend budget is primair een taak tussen VNG en rijk. Op dit moment heeft deze problematiek al ruime aandacht bij deze partners. Momenteel worden er landelijk door rijk en VNG onderzoeken uitgevoerd naar de financiële positie.

In de laatste vergadering van het IPO bestuur is geadviseerd voornoemde lopende en opstartende onderzoeken af te wachten en hier als provincie geen extra inventarisatie aan toe te voegen.

De problematiek van de jeugdhulp ligt niet primair op het terrein van de provincie. Wel vindt hierover ambtelijke afstemming plaats met andere provincies, vanuit financieel toezicht in het vakberaad.

De heer Van Muilekom kan zich vinden in deze reactie van gedeputeerde Straat. Hij weet dat de provincie geen middelen en ambtenaren meer heeft voor jeugdzorg. Wel heeft de provincie een overstijgende rol, wanneer er iets speelt in de provincie waar veel gemeenten hinder van ondervinden. Juist de provincie kan dan nagaan of verbeteringen mogelijk zijn. Dat hoeft dan overigens niet perse om een financiële ondersteuning te gaan.

Gedeputeerde Straat had het zojuist over onderzoeken. Wie voert dat uit en wanneer is dat gereed?

Gedeputeerde Straat antwoordt dat het gaat om meerdere onderzoeken die door rijk en VNG worden uitgevoerd. Er wordt bv. een onderzoek gedaan naar de verdeling van middelen binnen het gemeentefonds aan gemeenten. De uitkomst wordt verwerkt in de mei circulaire van 2020. Er worden daarnaast twee deelonderzoeken uitgevoerd. Onderzocht wordt of gelden bij de juiste gemeenten terecht zijn gekomen. Ook is het de vraag of gelden, die recent naar gemeenten zijn gegaan, worden ingezet ten behoeve van alle gemeenten. Voorts is er een verdiepend onderzoek van rijk en VNG naar tekorten bij de financiering jeugdzorg. De resultaten daarvan worden in het voorjaar 2019 verwacht. Jaarlijks vindt er een enquête plaats over de drie decentralisaties via het ministerie van BZK over het sociaal domein. Het totaal overzicht wordt eind januari 2019 verwacht, inclusief overzicht per provincie. Deze onderzoeken zijn door rijk en VNG ingezet en de provincie wil deze eerst afwachten en daar nu geen extra inventarisatie aan toevoegen.

1.6 Termijnagenda

Deze termijnagenda wordt vastgesteld.

2. HANDHAVING

2.1 Memo gedeputeerde Maasdam hennepkwekerij Ericaterrein

Dit onderwerp is op verzoek van de SGP geagendeerd.

De heer V.d. Dikkenberg is blij met het memo van de gedeputeerde omdat daarin veel boven water is gekomen. Echter, de wijze waarop de informatie aangaande deze casus met PS is gedeeld, staat de SGP tegen. Het ontbreekt aan volledige openheid in de dossiers. Eerst komt er een memo met de mededeling dat er € 20.000 moet worden afgeschreven, vervolgens ontstaat er ruis bij het doorvragen en komt er een tweede memo. Nu ligt er een derde memo voor waarin het complete verhaal wordt verteld. Deze manier van werken is niet passend binnen de gewenste bestuurscultuur in een overheidsorganisatie. Hoe reflecteren GS op de bewandelde weg en de informatievoorziening aangaande deze casus?

Gedeputeerde Maasdam is van mening dat er in dit dossier altijd volledige openheid is gegeven. Wanneer PS vragen stellen, doen GS hun best doen om de beschikbare informatie zo volledig mogen te delen. Wanneer GS informatie hebben die voor PS relevant is, wordt dat ook actief gedeeld. Dat heeft ze ook in dit dossier gedaan.

Ze heeft een memo in juni naar PS gezonden, naar aanleiding van het besluit van GS over de vrijwaring van de voormalige eigenaar, om op die manier € 20.000 uit het depot te krijgen. Zij heeft dat actief met PS gedeeld. Ook de recente informatie over de ontnemingsvordering die tot de provincie is gekomen, heeft ze in het memo meegenomen. GS streven altijd na PS volledig te informeren.

De heer V.d. Dikkenberg vindt de argumentatie van de gedeputeerde onvoldoende. Waren er geen vragen gesteld, dan was deze kwestie niet eens besproken. Nu biedt de gedeputeerde inzicht in het feit dat de provincie met iemand heeft gehandeld, waarmee niet gehandeld zou moeten worden. Die openheid had de SGP graag gezien bij de eerste aankondiging dat er € 20.000 moest worden afgeschreven als gevolg van gemaakte fouten. Het is niet goed dat PS zich bij dergelijke memo's moeten afvragen of daar wellicht meer achter zit.

De heer Dercksen sluit zich volledig aan bij de reactie van de SGP. De claim van de gedeputeerde dat er openheid van zaken wordt betracht, is inmiddels volstrekt ongeloofwaardig, gelet op alles wat nu in de provinciale organisatie naar boven komt.

De PVV heeft bij herhaling gevraagd waarom de bodemonderzoekers en de taxateur niet aansprakelijk zijn gesteld. Klaarblijkelijk hebben zij hun werk niet goed gedaan, omdat zij geen hennepkwekerij hebben vastgesteld. Nu is het een paar maanden verder en de reactie van de gedeputeerde is dat er destijds geen aanleiding was om ze aansprakelijk te stellen. Nog steeds heeft de PVV de vraag: waarom niet?

De heer Suna sluit ook aan bij de opmerkingen van de SGP. De gedeputeerde stelde dat er volledige openheid van zaken is betracht. Echter, de laatste volledige informatie is pas gekomen nadat daarover vragen zijn gesteld. Waren die vragen niet gesteld, dan hadden PS die informatie nooit ontvangen. Tegelijkertijd stelde de gedeputeerde dat informatie, die voor PS relevant is, ook naar PS wordt gezonden. Zijn vraag is nu wanneer GS iets relevant vinden en wanneer niet? Sommige zaken worden wel met PS gedeeld, maar andere zaken kennelijk niet.

De heer Van Reenen vindt de informatie over de voormalige eigenaar onduidelijk. Het is niet bekend waar hij woont maar er wordt wel met hem gecommuniceerd. Hoe kan dat? Ook is de eigenaar onduidelijk over de € 20.000 in depot. Met betrokkene wordt er kennelijk via een advocaat gecommuniceerd. Tegelijkertijd stelt de gedeputeerde dat er met betrokkene geen afspraken kunnen worden gemaakt omdat hij geen adres heeft. De VVD vraagt dienaangaande om verduidelijking.

Gedeputeerde Maasdam licht toe dat de provincie van de persoon in kwestie een postadres heeft. Op die manier kan er wel wat met hem worden uitgewisseld maar hij heeft geen vaste woon- of verblijfplaats, nadat hij enige jaren in detentie heeft gezeten.

Wanneer er vragen van PS binnenkomen, dan wordt zo diep mogelijk in het dossier gedoken (het onderhavige dossier is overgekomen van de Dienst Landelijk Gebied) om PS zo volledig mogelijk van informatie te voorzien. GS doen daarvoor hun uiterste best. Besluiten van GS in dat kader zijn ook actief door haar met PS gedeeld.

De heer Dercksen constateert dat zijn vraag ook na vier maanden nog steeds niet is beantwoord. Opnieuw vraagt hij waarom de taxateur en de bodemonderzoekers niet aansprakelijk gesteld terwijl zij hun werk niet goed hebben gedaan.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de Dienst Landelijk Gebied daartoe destijds geen aanleiding had. De hennepkwekerij is pas jaren later ontdekt.

2.2 Memo gedeputeerde Pennarts over Van der Groep te Bunschoten

De voorzitter geeft eerst het woord aan de inspreker, de heer T. van Halteren.

De heer Van Halteren leest zijn inspraaknotitie voor die eerder naar de statenleden is gezonden. Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid vragen te stellen aan de heer Van Halteren.

De heer Van Reenen heeft veel waardering voor de moeite die de heer Van Halteren opnieuw neemt om de commissie over zijn ervaringen te informeren. Hij wil hem daarvoor bedanken.

De voorzitter constateert dat er verder geen vragen zijn voor de inspreker. Zij dankt de heer Van Halteren voor zijn komst en bijdrage. Vervolgens stelt ze het memo van de gedeputeerde inhoudelijk aan de orde.

De heer Dercksen wacht de beantwoording van de vragen van de inspreker door de gedeputeerde af. In het memo staat dat de verantwoordelijkheid primair ligt bij de ondernemer. Intussen wordt er zo vaak

en al zo lang geklaagd, dat er inmiddels een grote verantwoordelijkheid bij de provincie is komen te liggen. Hij meent dat men al 6 jaar lang bezig is met de overlast van dit bedrijf. Deze gedeputeerde is veel assertiever dan de vorige, maar klaarblijkelijk leidt ook dat tot niets. Wellicht moeten PS zelf initiatief gaan nemen als het gaat om onderzoek of advies van een milieurechtjurist, om aan te geven wat de provincie wel kan doen tegen dit bedrijf. Er gebeurt niets, de mensen zitten nog steeds in de stank en daar moet een einde aan komen.

Mevrouw Hoek hoorde op Radio M dat gedeputeerde Pennarts maatregelen zou gaan nemen: wanneer het bedrijf de regels zou overtreden, zou de boete per keer met € 5.000 worden verhoogd. Dat leest zij niet in het memo. Graag hoort 50PLUS het tijdsplan van de door de provincie te nemen maatregelen tegen het bedrijf Van der Groep. Wanneer eindigt dat tijdsplan?

De heer Suna meent dat de mensen, die last hebben van de stankoverlast, niets hebben aan de boetes die het bedrijf worden opgelegd. Daardoor krijgt het bedrijf alleen maar minder middelen om te kunnen voldoen aan de milieueisen. De gedeputeerde wil alle mogelijkheden onderzoeken om geuroverlast te voorkomen. Hij begrijpt dat die gesprekken tussen de provincie en het bedrijf al heel lang lopen. Iedere keer belooft de eigenaar verbetering, deels wordt daar soms wat aan gedaan, maar het is nog steeds te weinig. De klachten blijven toenemen en er is nog steeds geen oplossing. Hij vraagt aan welke mogelijkheden de gedeputeerde denkt om de problemen op te lossen, inclusief verplaatsing van het bedrijf.

De heer Van Reenen laat weten dat ook de VVD zich aansluit bij de vragen van de inspreker. De VVD heeft over deze problematiek ook schriftelijke vragen ingediend en die wil hij graag beantwoord hebben. In het memo valt op dat er behalve de geurklachten opeens ook melding wordt gemaakt van illegale lozingen, waar niet eerder over is gesproken. Hij merkt aan de inzet en de intenties van de gedeputeerde dat zij grote betrokkenheid bij dit dossier heeft en heel graag een oplossing wil. De vraag blijft wel in hoeverre dit bedrijf eigenlijk betrouwbaar is. Het bedrijf doet maar en handhaving lijkt heel moeilijk te zijn. Zijn vraag is waarom de vergunning van dit bedrijf niet kan worden ingetrokken, waarom kan het bedrijf niet worden stilgelegd, totdat de problemen zijn opgelost.

De heer Wijntjes wil eveneens de inwoners van de gemeente Bunschoten, die dit allemaal hebben uitgezocht, bedanken. Het is ze gelukt om in een paar sheets duidelijk te maken wat er aan de hand is. Vorige week was spreker even in Bunschoten, toen waren er 700 handtekeningen verzameld, en in een week tijd zijn er 200 bijgekomen. Het probleem wordt dus breed en urgent in Bunschoten ervaren. Het memo van de gedeputeerde ademt ongeduld uit. Hij heeft begrepen dat de oplossing van het probleem het aanbrengen van bouwkundige voorzieningen kan zijn, w.o. een sluis bij het pand. Dat lijkt niet ingewikkeld te zijn. Waarom wordt dat niet gedaan? Ook een tijdelijke sluiting van het bedrijf kan wellicht een goede oplossing zijn. Het CDA vraagt of dat afdwingbaar is.

De wetenschap dat Van der Groep misschien wil verkassen is op dit moment niet relevant. Het bedrijf moet nu goed functioneren en niet anders. Hij heeft het idee dat de nieuwe locatie van het bedrijf en de grootte van het nieuwe bedrijf opnieuw problemen gaan opleveren. De nieuwe locatie ligt precies tegen een Natura 2000 gebied aan, vlak bij de grens met de provincie Gelderland en tegen de grens van Flevoland aan. Hij voorziet dat zeer veel problemen gaat opleveren.

In Bunschoten heeft hij ervaren dat er getwijfeld wordt aan de kwaliteit van de rol van de provincie Utrecht. De PVV ging daar zojuist ook op in. Ook om de blik op het onderwerp weer helder te krijgen, zou het goed zijn een andere handhavingdienst voor dit bedrijf in te schakelen, die gewend is met dergelijke inrichtingen om te gaan. Kan de RUD Noordzeekanaalgebied -eventueel tijdelijk- niet de handhavende dienst van dit bedrijf worden? Wellicht biedt dat een oplossing. Persoonlijk kent hij de DCMR in het Rijnmondgebied; ook die milieudienst zou dat aankunnen. Hij suggereert de gedeputeerde schoon schip te maken wat betreft Van der Groep.

In beginsel is de problematiek goed te overzien. Geur en stank kunnen aan de hand van normen worden vastgesteld en gemeten. Het ministerie van Milieu kan dienaangaande veel informatie leveren, en daar-

uit blijkt dat goede handhaving wel mogelijk is. Wel blijft geur en stank een individuele kwestie en dat kan niet altijd met modellen worden opgelost.

Op 22 januari jl. is er een overleg gepland tussen PS van Utrecht en de gemeenteraad van Bunschoten. Hij vraagt wat daar de gespreksonderwerpen zijn. Is dat een openbare bijeenkomst? Wat is het beoogde doel van die bijeenkomst? Het CDA wil heel graag de deskundige uit Bunschoten voor die bijeenkomst uitnodigen. Partijen kunnen daar naar zijn mening nog het nodige van leren.

Spreker verwijst voorts naar een mailbericht van de heer De Jong, de adviseur van Van der Groep. Afvalverwerkende bedrijven zijn zeer belangrijk in het kader van het milieubeleid, is de teneur. Het benutten van mogelijkheden om alternatieve energie te ontwikkelen kan echter geen reden zijn ze de hand boven het hoofd te houden. Overigens gaat het hier niet om een unieke zaak. Biogas wordt al heel lang gewonnen en de grootste centrale staat op het Moerdijkterrein, nl. BMC. Dat is business as usual, dat wil zeggen dat die bedrijven wél zonder klachten uit de omgeving kunnen functioneren. Hij wilde dat toch even kwijt.

De heer Boer sluit zich aan bij de reeds gemaakte opmerkingen. Hij merkt op dat de SP zich al lang bezighoudt met de problemen die door Van der Groep worden veroorzaakt. Iedere keer wordt weer geconstateerd dat Van der Groep in het meest gunstige geval de regels op een vrije manier interpreteert. Het wordt nu tijd om het bedrijf tijdelijk plat te leggen en over te gaan tot een schorsing van de vergunning voor enige tijd. Het huidige "pappen en nathouden" leidt tot niets. Hij vreest dat het met dit bedrijf niet meer gaat goed komen, op welke locatie dit bedrijf zich ook gaat vestigen. Hij krijgt de indruk dat er met de provincie een loopje wordt genomen. De SP heeft daar veel moeite mee.

De heer V.d. Dikkenberg sluit zich aan bij de woorden van de heren Wijntjes en Dercksen. Geuroverlast wordt niet opgelost met adviezen van de landsadvocaat. Het is nu tijd om te gaan schakelen en daadwerkelijk actie te gaan ondernemen.

De heer Bekkers heeft uit de vorige besprekingen begrepen dat de gedeputeerde bovenop dit probleem zit, maar dat er te weinig aangrijpingspunten zijn om het bedrijf stil te leggen of de vergunning in te trekken. Nu blijkt er ook sprake te zijn van onrechtmatige lozingen, maar liefst 20 keer. De vraag is nu of dat kan worden aangegrepen om de druk op het bedrijf te verhogen.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij alle vragen die zijn gesteld. Ook zij dankt de heer Van Halteren om de problemen opnieuw over het voetlicht te brengen. Het gaat hier niet om geurhinder, maar om stankoverlast. Bewoners ervaren al jaren stankoverlast en bevinden zich nu in een soort uitzichtloze situatie. De provincie mag blij zijn dat betrokkenen blijven klagen. Er is ook een categorie bewoners die inmiddels niet meer klaagt omdat er in de afgelopen jaren niets aan de situatie veranderd is. De provincie moet dat met het oog op de burgerparticipatie heel serieus nemen.

Zij leest in het memo daadwerkelijk een inspanningsverplichting van de gedeputeerde. De ChristenUnie vraagt ook naar de resultaatverplichting van GS. Opheldering vraagt zij over de mist rondom de vergunning en de voorwaarden die daaraan worden gesteld. Ook wil de ChristenUnie graag een nieuw overzicht van de klachten ontvangen. Onlangs is de raadsfractie op bezoek geweest bij het bedrijf. Het bedrijf hanteert een hele strikte uitleg als het gaat om de vergunning: alles buiten de geurcirkel wordt niet meegenomen in de overwegingen van het bedrijf. Dat is zeer ernstig, immers, de stank bestaat ook buiten de geurcirkel. Spreekster heeft aangedrongen op communicatie, maar vanuit het bedrijf is er richting bewoners geen enkele vorm van communicatie. Dat is zeer kwalijk en dat zegt iets over de intentie van dit bedrijf richting bewoners.

Gedeputeerde Pennarts licht de handhaving van vergunningen toe. Gevraagd werd of het bedrijf kan worden stil gelegd, gelet op de verantwoordelijkheden van de provincie Utrecht. Toezicht en handhaving in Nederland vragen van de handhaver een ultieme scherpe handhaving en legt veel vrijheid, veel verantwoordelijkheid en herstel mogelijkheden bij bedrijven. De toezicht- en handhavingspraktijk in Nederland is derhalve weerbarstig. Dat ontslaat haar als gedeputeerde niet van de verplichting om alles te

doen wat in haar vermogen ligt. Zij heeft in relatie tot Van der Groep het woord “ontoelaatbaar” gebruikt, dat betekent dat zij zich verbindt aan dit bedrijf en daarvoor 100% aanspreekbaar is. Haar ambitie is dan ook het oplossen van het probleem, maar zij kan slechts bewegen binnen de mogelijkheden en kaders die daarvoor geboden zijn.

De provincie is niet 24/7 bij dit bedrijf op het terrein aanwezig. Van der Groep is zelf verantwoordelijk voor het eigen reilen en zeilen. De provincie heeft ook te maken met landelijke wetgeving, die de ondernemer en de bedrijfsvoering van de ondernemer centraal stelt. In het memo noemde zij een aantal te nemen maatregelen, na ingewonnen externe expertise, die de provincie in een actievere rol zetten. Zij gaat nu niet in op vragen en opmerkingen van de heer Van Halteren en van fracties, daar waar de problematiek in verband wordt gebracht met huisvesting op een andere locatie. Zij heeft als portefeuillehouder de verantwoordelijkheid om het bedrijf te houden aan de vergunning die op de huidige locatie is afgegeven.

De opgelegde last onder dwangsom voor het niet voldoen aan de vergunning heeft zijn werk gedaan. Het beoogde doel was dat de ondernemer een vergunningaanvraag zou indienen. Dat is gebeurd. Het ziet ernaar uit dat die aanvraag voldoet maar dat moet nog wel blijken. Er volgt nog een BIBOP toetsing, de aanvraag heeft een doorlooptijd van 26 weken en mogelijk nog langer bij bezwaar en beroep. Daar kan zij niets aan veranderen. Zij betreurt dat net zo veel als de hier aanwezigen.

Er is zicht op legalisatie waardoor de opgelegde last onder dwangsom is uitgewerkt. Het traject om de nieuwe vergunning aan te vragen is wettelijk bepaald en duurt 26 weken. Dat traject loopt de provincie Utrecht samen met de RUD Utrecht en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Vooruitlopend op de vergunningverlening, zijn er op verzoek van de provincie al afspraken met het bedrijf gemaakt. Zij doen op eigen risico een aantal zaken: mocht de vergunning niet worden verleend, dan zijn de ingrepen –op verzoek van de provincie- wel gedaan. De beladingsbalg is geïnstalleerd om digestaat luchtdicht af te voeren. Nu gebeurt dat met een pijp die vanuit de open lucht in een kiepbak komt. De beladingsbalg moet dat probleem oplossen. Het gewenste effect is echter nog niet bereikt, gezien de klachten en de vele mensen die de petitie hebben ondertekend. Daarnaast komt er ook een ionisatie-unit waarmee de lucht in de hal wordt gereinigd. Dat alles wordt vooruitlopend op de vergunning geïnstalleerd. Het bouwen van de sluis, een grote ingreep, is nog niet gebeurd.

Wat betreft de overtreding op het lozen van afvalwater, heeft zij eerder laten weten dat de provincie een last onder dwangsom had opgelegd op het lozen van afvalwater. Het gaat om 20 x een boete van 500 euro op geconcentreerde lozing. 20 x is daar gemeten om aan te tonen dat er niet goed is geloosd. Wanneer die last wordt opgelegd, en de overtredingen worden geconstateerd, moet die boete ook worden opgelegd en dat is 20 x gebeurd. Het gevoel begon te ontstaan dat het bijna leek op een beloning voor goed gedrag: met 500 euro wordt er gedrag afgekocht, zo leek het. Om die reden is de last onder dwangsom vertienvoudigd. Het gaat nu om 5000 euro per ontoelaatbare lozing met een maximum van 10. Daarna is de enig overgebleven optie de bestuursdwang. Dat kan betekenen dat de provincie een ingreep doet op kosten van de ondernemer om daarmee te zorgen dat de situatie eindigt of dat de lozingen en de bedrijfsvoering op dat punt worden stilgelegd.

De heer Dercksen vraagt wanneer dat gaat gebeuren. Er is 20 x gecontroleerd en het is 20 x misgegaan. Worden genoemde maatregelen getroffen bij de eerstvolgende overtreding?

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat de vorige last onder dwangsom is verlopen. Er is een nieuwe opgelegd, waarvan de last is vertienvoudigd. Ook die moet weer worden doorlopen. De ondernemer krijgt opnieuw een kans om zijn gedrag te verbeteren: dat komt voort uit de toezicht- en handhavingspraktijk in Nederland. In geldende wet- en regelgeving moeten ondernemers bij een overtreding de kans krijgen om de overtreding te herstellen, voordat tot sluiting mag worden overgegaan. Zij hoort dat een aantal fracties oren heeft tot het overgaan van die ultieme maatregel, echter, daarvoor moet wel de goede procedure worden doorlopen. Wordt dat onrechtmatig gedaan, dan kan de provincie een claim verwachten en dient de volgende situatie zich aan. Dit moet gedegen en doordacht worden gedaan.

De heer Dercksen vraagt om de toezegging dat, op het moment dat het juridisch mogelijk wordt om de zojuist genoemde maatregelen te treffen, de gedeputeerde dat ook doet.

Gedeputeerde Pennarts kan en wil dat niet toezeggen omdat zij daar nu de impact niet van kan overzien. Zij heeft zojuist de route geschetst van maatregelen, die genomen kunnen worden en de einduitkomst daarvan. Haar vraag is of dat op dit moment voldoende is om het vertrouwen te hebben dat zij doet wat in haar vermogen ligt.

De heer Dercksen gebruikte een voorzichtige formulering, nl. de toezegging van de gedeputeerde de maatregelen te treffen – sluiting van het bedrijf - zodra dat juridisch mogelijk is, uiteraard binnen de bestaande wet- en regelgeving.

Gedeputeerde Pennarts wil die toezegging niet doen, omdat daarmee te ver vooruit wordt gelopen. Zij vindt dat zij nu voldoende ver is gegaan met de zojuist gegeven toelichting.

De heer Wijntjes vraagt of de gedeputeerde het instrument om het bedrijf te kunnen stilleggen niet uitsluit.

De gedeputeerde heeft zojuist een route uitgezet met de eventuele gevolgen daarvan. In die route kan een logische conclusie zijn dat er tot bedrijfsluiting wordt overgegaan. Echter, de betreffende ondernemer is in deze zaal aanwezig en zij wil over dit punt verder geen uitspraken doen, omdat zij die nu onvoldoende kan overzien.

De heer Wijntjes kan zich voorstellen dat het juist heel goed werkt richting ondernemer om nu duidelijk te stellen dat het bedrijf wordt stilgelegd, wanneer betrokkene niet opschiet met de verbetermaatregelen.

De gedeputeerde is, evenals PS, de stankoverlast “spuugzat”, maar zij wil geen roekeloze uitspraken of gedrag vertonen, waarmee de provincie wellicht later in haar belang wordt geschaad. Dat verklaart haar terughoudendheid in woorden maar intentioneel moge duidelijk zijn dat haar er alles aan gelegen ligt om dit probleem op te lossen.

De heer Van Kooten vraagt binnen welke tijdspanne de 10 extra controles worden uitgevoerd. Dat kan in theorie over 2 jaar verspreid worden gedaan, maar daar schieten de inwoners van Bunschoten niets mee op.

Gedeputeerde Pennarts geeft aan dat dit binnen een paar maanden rond kan zijn. Het gaat om minstens 1 controle per week.

Wat betreft de stankoverlast, constateert ook zij dat de acties niet tot verbetering hebben geleid. Geur/stank is een complexe problematiek en weerbarstig om te handhaven, ook op andere locaties zoals de heer Van Halteren aangaf. De landsadvocaat is ingeschakeld om na te gaan of er andere mogelijkheden zijn om binnen de huidige vergunning tegen geuroverlast te kunnen optreden. In het verleden was het gebruikelijk dat een geurklacht eerst werd gevalideerd. Daarna kwam er een handhaver ter plaatse, hij rook in het gebied maar ook bij Van der Groep. Binnen de huidige vergunning was dat niet voldoende maar moest er ook geconstateerd worden of er sprake was van een overtreding. Dat was niet zo. De emissie die in de pijp gemeten werd, gaf geen aanleiding om van een overtreding te spreken. In de huidige handhavingssystematiek maakte dat de provincie machteloos. Ze is nu op zoek of de validatie van klachten en het aantal gevalideerde klachten binnen een bepaald tijdsbestek ook reden kan zijn om op te treden. Dat is een nieuw element. De voorbereidingen zijn gestart en over twee weken verwacht zij het voornemen tot een last onder dwangsom de deur uit te kunnen doen. De juridische kennis van de landsadvocaat wordt ook gebruikt bij de geurvoorschriften in de nieuwe vergunning. Daarnaast heeft de provincie het adviesbureau Witteveen en Bos ingeschakeld voor technische en inhoudelijke advisering ten aanzien van de geurvoorschriften. Op 22 januari a.s. is er een bijeenkomst gepland in het Provinciehuis voor raad en PS en dan zal zij een update geven van de maatregelen die zij zojuist heeft aangekondigd.

De heer Dercksen begrijpt dat de gedeputeerde alles wil doen om de problemen op te lossen en dat straalt ze ook uit. Toch staat dat haaks op de bevindingen van de bewoners. Zij ervaren dat de RUD het minder serieus neemt dan de klagers zelf, en misschien ook wel dan de gedeputeerde. Waar komt dat verschil in beleving vandaan? Al zes jaar lang zijn er vele klachten en nu pas moet er een beladingsbalg worden dichtgemaakt. Hoe kan dat? Hij constateert voorts dat er geen overtreding in de pijp is geconstateerd maar het stinkt wel. Volgens de informatie van de bewoners uit Bunschoten is dat niet mogelijk. Buiten de contour mag men niets ruiken, volgens de richtlijnen. Hoe zit dat dan?

Hij heeft begrepen dat advocatenkantoor Derks Star Busmann thuis is in milieuadvocatuur. Hij heeft behoefte door een milieuadvocaat geïnformeerd te worden over de mogelijkheden van de provincie om maatregelen te treffen en in het uiterste geval over te gaan tot sluiting van de onderneming. Hij laat dat graag aan de gedeputeerde over zo'n advocaat in te schakelen. Doet zij dat niet, dan kan wellicht het fractiebudget worden aangesproken om advies in te winnen over deze zaak.

De heer Van Reenen deelt mede dat de VVD geen enkele twijfel heeft over de betrokkenheid en de inzet van de gedeputeerde. Echter, ze is niet ingegaan op de houding en het gedrag van het bedrijf. Het bedrijf heeft in september ingesproken in deze commissie, maar dat leverde hem geen "warm gevoel" op. Integendeel, hij kreeg de indruk van het bedrijf dat de provincie maar blij moest zijn met een bedrijf dat zich richt op verwerking van afval en dat daar verder geen commentaar op mocht worden geleverd. Hij heeft vragen over de betrouwbaarheid van het bedrijf. Al zes jaar lang horen PS dat het bedrijf maatregelen neemt, maar iedere keer weer worden normen overtreden. Nieuw is nu dat er overtredingen volgens lozing zijn geconstateerd. Heeft de gedeputeerde het vertrouwen dat het bedrijf nu wel alles gaat doen om de inwoners van Bunschoten uit de stank te halen?

De heer Suna begrijpt dat er met boetes een prikkel aan het bedrijf wordt afgegeven. Hij begrijpt werkelijk niet waarom er eerst 10 keer een boete moet worden opgelegd, voordat er verdere maatregelen kunnen worden genomen. Zijn vraag is wat er daarna juridisch mogelijk is. Dat geeft duidelijkheid aan alle partijen. Wat betreft de communicatie naar de inwoners van Bunschoten begrijpt hij dat dit zeer te wensen overlaat. Hij vraagt hoe de inwoners de informatie krijgen die vanavond hier wordt besproken, nl. dat er al stappen worden gezet en dat zij daar hopelijk in januari/februari iets van gaan merken. Gaat de provincie iets aan die communicatie doen?

De heer Wijntjes laat weten dat er ook bij het CDA geen enkel misverstand bestaat over de betrokkenheid van de gedeputeerde. Die is groot maar zij zit enigszins gevangen in een juridisch web wat betreft de milieuvorschriften. Hij is het wel met de heer Dercksen eens dat PS door een gerenommeerde milieuadvocaat zou kunnen worden uitgelegd wat de juridische mogelijkheden en kansen van de provincie zijn. Hij wil ook de RUD Noordzeekanaalgebied of de DCM laten meekijken. Zij zijn meer bedreven in dit soort ondernemingen dan de RUD van de provincie Utrecht. Wat betreft de last onder dwangsom kan hij zich ook voorstellen de boetes qua omvang en volume hoger te maken dan 5000 euro. Hij verwijst naar een bedrijf in het Rotterdamse Havengebied waar de provincie Zuid-Holland een last onder dwangsom van 3 miljoen euro alsmede één van 20 miljoen euro had opgelegd. Het bedrijf werd een paar dagen stilgelegd. Uiteindelijk heeft het bedrijf zich gevoegd naar de vergunningsvoorschriften. Soms is het nodig powerplay te spelen.

In januari is er een gezamenlijk overleg voor raad en staten. Worden de actieve burgers in Bunschoten daarvoor – als lekendeskundigen - ook uitgenodigd?

De heer Van Reenen vraagt of de heer Wijntjes het met hem eens is dat zo'n bijeenkomst beter in Bunschoten/Spakenburg kan worden georganiseerd dan in het provinciehuis. Zo wordt het voor de inwoners laag drempeliger.

De heer Wijntjes kan zich vinden in "een bijeenkomst met een luchtje".

De heer Boer steunt de gedachte van de PVV. Er zijn zeker mogelijkheden om een milieuvocaat voor advies in te schakelen. De betrokken burgers uit Bunschoten zou hij willen betitelen als “ervaringsdeskundigen”.

Mevrouw De Haan hoort graag of PS een actueel klachtenoverzicht kunnen ontvangen. Zij vraagt of de gedeputeerde wil nadenken over een actieve informatieplicht vanuit de provincie richting de inwoners.

Mevrouw Hoek stipt de volksgezondheid aan. Jaren geleden maakte inwoners al melding van gezondheidsklachten als gevolg van de uitstoot van het bedrijf Van der Groep. Wanneer aangetoond kan worden dat mensen ernstige gevolgen van dat bedrijf ondervinden – lichamelijk of psychisch – kan dat dan een aanleiding zijn om het bedrijf versneld te sluiten? 50PLUS vraagt zich wat er in het afvalwater zit. Wordt dat in het riool geloosd of in het oppervlaktewater? Wordt er in het oppervlaktewater geloosd, dan is haar vraag wat daarvan de gevolgen kunnen zijn voor de directe omgeving. Zou ook dat een aanleiding kunnen zijn om het bedrijf versneld te kunnen sluiten in het kader van de volksgezondheid en de leefomgeving?

Gedeputeerde Pennarts dankt de commissie voor de bevestiging dat onderkend wordt dat het haar ernst is. De PVV vroeg naar de houding van de RUD. Eerder gaf zij al aan dat er andere handhavers zijn ingeschakeld, die voor een ander soort aanpak staan. Dat was ook nodig. Ook zijn er verbeteringen aangebracht in de consignatieprocedure voor het registreren en opvolgen van klachten. Met de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied wordt gezocht hoe de handhaving op stank kan worden verbeterd.

Zo is men in de dagelijkse handhaving bezig naar het bedrijf toe de houding aan te scherpen. Er zijn inderdaad al zes jaar klachten, zij het niet continu. Er was een periode dat er geen klachten werden ingediend. Ook om die reden is zij ervan overtuigd dat het bedrijf ook op deze locatie kan functioneren zonder dat dit klachten in de omgeving veroorzaakt. De verkenning naar de mogelijkheden van een provincie om maatregelen te treffen, vraagt om een scherpe verantwoordelijkheid de juridische bewijsvoering op orde te hebben. Dat houdt ook proportionaliteit in. De heer Wijntjes noemde zojuist een boete van 3 miljoen euro als voorbeeld, echter, boetes moeten wel in verhouding staan tot de overtreding. Zo niet, dan trekt de handhaver uiteindelijk aan het kortste eind.

De suggestie om met een juridisch milieupert te overleggen over handhaving op het gebied van milieu, wil zij graag overnemen, ook om de context van milieuhandhaving voor PS te kunnen schetsen. Zij heeft er behoefte aan dat dat ook eens door een ander dan GS ten behoeve van PS wordt ingekleurd. Zij zegt toe dat te zullen organiseren.

De heer Dercksen wil over deze casus het liefst een notitie ontvangen, nl. hoe de provincie kan acteren en op welk moment. Dat kan op basis van openbare stukken hetgeen de discussie vergemakkelijkt. Hij is bereid dat zelf op te pakken met behulp van het fractiebudget.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat zij dit zelf zal oppakken, ten behoeve van de staten. Zij begrijpt dat het in feite gaat om een reflectie op de handhavingpraktijk van de provincie in deze casus. Zij komt erop terug hoe dat wordt georganiseerd.

Gevraagd werd naar houding en gedrag van het bedrijf. Ze stelt dat de provincie het daarmee moet doen. Dit bedrijf is een gegeven. Bedrijven in de milieuhoeke worden ook op naleefcultuur gekwalificeerd, dat loopt van categorie nul tot vijf. Voor Van der Groep geldt categorie 1, gezien de hardnekkigheid van de klachten. Men slaagt er zelfs niet in om aan de meest elementaire afspraken te voldoen. Over houding en gedrag van het bedrijf is derhalve weinig positiefs te melden.

Gevraagd werd of zij vertrouwen heeft in het bedrijf. Haar stelling is: vertrouwen is goed maar controle is beter. De PvdA vroeg waarom er 10 x een last moest worden opgelegd en wat er daarna nog mogelijk is. Dat heeft te maken met de proportionaliteit van maatregelen die moeten worden getroffen. De handhaver moet bedrijven via opties en mogelijkheden de kans geven zich te verbeteren en zo een leidend vermogen te kunnen ontwikkelen. Na het 10 x opleggen van een boete is de last onder dwangsom als het ware volgestort. Zij heeft geschetst wat er daarna mogelijk is, nl. bestuursdwang waardoor er

ingrepen kunnen worden gedaan op kosten van het bedrijf, waardoor het bedrijf alsnog aan de norm kan voldoen, of in het ultieme geval het stoppen van het productieproces.

Het CDA, de PvdA en de ChristenUnie vroegen aandacht voor de communicatie met de bewoners. Bewoners benaderen de provincie en de provincie stuurt informatie terug. Ook heeft er een ontmoeting plaatsgevonden. De provincie wil de beschikbare informatie graag beschikbaar stellen via de gemeente. Dat is niet gelukt. Binnenkort zal de provincie in De Bunschoter adverteren in de veronderstelling dat daarmee de meeste inwoners kunnen worden bereikt. In dat bericht zal een schets worden gegeven van de activiteiten van de provincie. Tevens zal worden gewezen op de informatiebijeenkomst in januari. Uiteindelijk ligt de verantwoordelijkheid voor de communicatie bij het bedrijf zelf. Dat heeft het bedrijf ook met de gemeente Bunschoten afgesproken. Het bedrijf heeft een klankbordgroep en moet met inwoners communiceren en de signalen vanuit de omgeving vertalen in aangepast gedrag. De provincie heeft geen rol als het gaat om een regulier informatietraject naar inwoners, maar de provincie haakt wel aan bij de communicatie van de gemeente met inwoners.

Zij zal nagaan op welke wijze de commissie een overzicht van de klachten kan ontvangen en of dat van toegevoegde waarde is, immers, de informatie is op zich bekend.

De heer Dercksen gaf aan dat, wanneer er geen overtreding bij de emissie wordt geconstateerd, het niet mogelijk kan zijn dat iemand stank ervaart, terwijl dat wel het geval is. Ook gedeputeerde Pennarts kan daar nog geen verklaring voor geven. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied zal op basis van de nieuwe vergunning ook naar die bron gaan zoeken.

De heer Van Reenen vraagt of de gedeputeerde bereid is de bijeenkomst in januari te verplaatsen naar Bunschoten/Spakenburg en niet in het provinciehuis.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat dit door de griffie wordt georganiseerd maar zelf staat zij daar niet afwijzend tegenover.

Voorts licht zij, naar aanleiding van de opmerkingen van 50PLUS, toe dat de volksgezondheid een verantwoordelijkheid is van de GGD en van de gemeente. Dat is een goede taakverdeling. De provincie is het bevoegd gezag voor de milieuhandhaving. Het afvalwater –stikstof- wordt in het riool geloosd.

Mevrouw Hoek vraagt met klem of de gedeputeerde contact wil opnemen met de GGD om de ernst van de situatie te bespreken. Kan er een versneld proces komen, wanneer klachten gestaafd worden aan werkelijk gevaar voor de gezondheid?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat zij dat niet zal doen. Dat gesprek wordt primair in de gemeente Bunschoten gevoerd. Zij heeft haar handen vol aan deze kwestie en is niet uit op een soort taakverbreding. Dit element laat zij nadrukkelijk bij de gemeente liggen.

De voorzitter sluit de discussie over dit onderwerp af.

3. CULTUUR

3.1 Statenbrief stedelijke culturele regio Utrecht

Mevrouw Boelhouwer deelt mede dat GroenLinks om opwaardering van dit agendapunt heeft gevraagd. De provincie Utrecht zet in dit profiel samen met gemeente Utrecht en Amersfoort een stevige ambitie neer voor kunst en cultuur. GroenLinks juicht dit toe. Ook andere regio's zullen aantrekkelijke profielen aanbieden. Hoe kunnen PS de ambitie richting minister van OC&W versterken? Andere gemeenten dan Utrecht en Amersfoort willen aansluiten. Hoe krijgt dat vorm? Het profiel toont een energieke bruisende culturele regio waar inwoners en bezoekers van genieten en waar politici en bestuurders trots op zijn en zelfs mooie sier mee maken. Echter, de makers van kunst en de kunstdocenten profiteren nog niet erg mee, hun inkomenspositie is vaak ronduit slecht. Eerlijke beloning zou een voorwaarde voor investeren in culturele instellingen moeten zijn. Zij vraagt of het principe van Fair Practice/Fair Pay in volgende publicaties als uitgangspunt wordt meegenomen.

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat er in Nederland 15 stedelijke regio's zijn. Regio's profileren zich en hopen op die manier met het rijk een financiële afspraak te kunnen maken. Utrecht is één van die regio's maar heeft als een van de weinige de unieke propositie van "Eeuwig Jong", Utrecht is nl. één van

de weinige echt permanent groeiende regio's in Nederland. In Utrecht gaat het om inclusie, mensen met een andere culturele achtergrond, en om mensen die anders geen gebruik maken van culturele voorzieningen. Beide kanten zijn belangrijk. Ook wordt er ruimte geboden aan makers en aan erfgoed als podium. Dat zijn drie onderscheidende pijlers voor Utrecht.

De provincie Utrecht heeft een mooi cultuurbeleid met een grote veelzijdigheid. Dat moet worden voortgezet en waar mogelijk moet er een schepje bovenop worden gegooid, zo geeft ze mee voor de volgende bestuursperiode. De samenwerking tussen de provincie, de stad Utrecht en Amersfoort vormt een stedelijke regio op provinciale schaal, maar ook Zeist heeft een culturele ambitie en wil heel graag aanhaken. Zij vindt dat een hele goede zaak en daar gaat de provincie ook mee aan de gang. Het is juist dat veel makers helemaal niet profiteren van de ervaring. De minister heeft daar zeker oog voor. De provincie als opdrachtgever moet daar ook alert op zijn. Dat zou een code in het provinciale cultuurbeleid moeten zijn. Wellicht kan dat in de volgende cultuurnota specifiekere worden omschreven.

De heer Suna vraagt of de kleine culturele instellingen daar ook aanspraak op kunnen maken en zo ja, hoe worden zij daarover geïnformeerd?

Mevrouw Van Doesburgh begrijpt dat het erom gaat of er geld beschikbaar komt voor de proeftuinen. In proeftuin 1 gaat het om culturele instellingen en cultuurhuizen. Het zou verstandig zijn de kruisbestuiving van de verschillende culturen meer in dit stuk te benadrukken. Daardoor ontstaat er wederzijdse integratie en dat helpt bij het oplossen van een landelijk probleem. Dat kan de proeftuin voor de rijksoverheid nog interessanter maken. In proeftuin 2 wordt de cultuureducatie benadrukt. Het zou goed zijn daarin ook het programma cultureel ondernemerschap en de mogelijke verzelfstandiging van cultuur te noemen. Ook dat zijn zaken waar de landelijke overheid in geïnteresseerd is en de kansen van de culturele regio Utrecht wellicht vergroten.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt op de vraag van de PvdA dat de instellingen in dit programma zelf de lead dienen te nemen. Het profiel is ook in de praktijk getoetst. De instellingen moeten zelf invulling geven aan de proeftuinen. Het overleg daarover wordt gevoerd. Ook voor kleinere instellingen kan dit interessant zijn, maar de ervaring leert dat instellingen met meer denkkraft iets meer vooruitgeschoven zijn. Echter, wanneer kleinere instellingen toch een positie krijgen, dan kan dit als een olievlek gaan werken.

Ze proeft de instemming bij de proeftuinen, zoals deze worden voorgesteld. De VVD stelt voor bij proeftuin 1 de inclusie meer op te pakken en bij proeftuin 2 het cultureel ondernemerschap. Zij neemt die suggesties graag mee.

3.2 Memo gedeputeerde Pennarts over Kamp Amersfoort

Dit agendapunt is op verzoek van de PvdA opgewaardeerd.

De heer Suna stelt de volgende vragen:

1. In financieel opzicht is er een wijziging ten opzichte van de kostenraming 2015. Over welke bedragen gaat het? Wie gaat die lasten dragen?
2. Wat zijn de consequenties van het uitstellen van fase 3, ook met het oog op de toegankelijkheid van Kamp Amersfoort?
3. Wanneer fase 3 wel gerealiseerd zal worden, is de vraag hoe dat gefinancierd gaat worden. Heeft de provincie daarin bestuurlijk een rol?

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat er een fors verschil is ten opzichte van de raming 2015, nl. 400.000 tot 600.000 euro. Overigens gaat dat buiten de subsidie van de provincie om. Het verschil heeft te maken met het project Kamp Amersfoort zelf. Zij heeft vernomen dat dit veroorzaakt wordt door stijgende kosten in de bouw en wat andere voorwaarden en wensen die zijn geformuleerd. De consequentie was dat fase 3 daarmee moet worden uitgesteld. Dat betekent dat het terrein rond de schietbaan voorlopig blijft zoals het is. Dat is geen groot probleem. Het is een mooi gebied waar ook nu het verhaal van Kamp Amersfoort verteld kan worden. Wanneer fase 3 wel gerealiseerd gaat worden, moet daar aanvullend

geld voor beschikbaar komen. De provincie is daar verder niet bij betrokken. De bijdrage van de provincie had betrekking op eerdere fases.

Mevrouw Broere vraagt waarom PS hierover niet eerder zijn geïnformeerd. Kamp Amersfoort was altijd gratis toegankelijk. Zij vreest dat de entreprijs zodanig omhoog gaat, dat het voor gezinnen met jonge kinderen moeilijk betaalbaar wordt om met z'n allen Kamp Amersfoort te gaan bezoeken. De PVV maakt zich daar zorgen over.

Gedeputeerde Pennarts zal de boodschap overbrengen dat de PVV waarde hecht aan een zo laagdrempelig mogelijke toegang van Kamp Amersfoort. Zij kan zich de vraag wel voorstellen waarom PS niet eerder zijn geïnformeerd. Dat hangt o.a. samen met de tijd die Kamp Amersfoort nodig had om het hele project in de steigers te zetten. De provincie heeft wat denkkracht aan kamp Amersfoort ter beschikking gesteld om de ideefase om te zetten in een professioneel plan, ook qua financierbaarheid en uitvoerbaarheid.

Mevrouw Keller overhandigt de voorzittershamer aan de heer IJssennagger.

4. BESTUUR

4.1 Statenvoorstel Randstedelijke Rekenkamer – eindrapport 'garantie, leningen en resolverende fondsen' inclusief korte presentatie

De voorzitter, de heer IJssennagger, verwelkomt mevrouw Hoenderdos en mevrouw Laan van de Randstedelijke Rekenkamer en de heer Lauwerier van Twijnstra.

De heer Lauwerier geeft een korte presentatie over dit onderwerp. De Rekenkamer heeft een quick scan uitgevoerd om inzicht te bieden in het gebruik van leningen, garanties en de inzet van revolverende fondsen, het daarbij behorende beleid, beheer en de informatievoorziening daarover aan PS. Het gaat hier derhalve niet om een doeltreffendheidsonderzoek, maar om een onderzoek dat is gericht op het bieden van inzicht in de mate waarin deze financiële instrumenten worden ingezet.

Het inzicht in het totaal aantal leningen zoals dat ultimo 2016 is, is 7,3 miljoen euro in totaal. Garanties hebben betrekking op 13,4 miljoen euro en in drie revolverende fondsen heeft de provincie een belang van 17 miljoen euro.

In de huidige praktijk wordt er niet gewerkt op basis van een door PS vastgesteld beleid, maar wordt er per geval maatwerk geboden en afzonderlijke en specifieke afwegingen gemaakt bij ieder besluit. De kern van de conclusies en aanbevelingen is dat de provincies een breder repertoire tot hun beschikking hebben waar het gaat om financiële instrumenten. Het gaat niet alleen om alleen meer subsidies, maar ook om garanties en leningen. De laatste jaren gaat het steeds meer met inzet van revolverende fondsen waar meer op afstand van de provincies veelal garanties, leningen en participaties worden aangegaan. Daarmee worden middelen ook voor langere termijn weggezet en gekoppeld aan een bepaald beleidsdoel, waarmee PS doelrealisatie voor ogen heeft. PS wordt aanbevolen zijn positie bij de inzet van dit soort financiële instrumenten te versterken en dat op twee manieren:

- Aan de voorkant door kaders te stellen waar het gaat over beleid en een afwegingskader voor de inzet van financiële instrumenten. Daarmee wordt de kaderstellende rol van PS versterkt.
- Achteraf, als het gaat om informatievoorziening ten behoeve van de controlerende taak van PS. Dat kan verder worden versterkt door in de P&C cyclus een overzicht te geven van de revolverende fondsen en door de indicatoren, waarover met name over leningen informatie wordt verschaft, verder aan te vullen.

Dat alles hoeft z.i. niet tot een harnas te leiden. Hij heeft begrepen dat GS de aanbevelingen wil overnemen.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Dercksen vraagt in hoeverre is vastgesteld dat revolverende fondsen ook daadwerkelijk revolverend zijn en of het beleid daarop is ingericht.

De heer Lauwerier merkt op dat onderzocht is of er afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de mate van revolverendheid. Van de drie nu lopende fondsen is afgesproken dat deze 100% revolverend zouden moeten gaan zijn. De mate van revolverendheid is, gelet op de korte duur van de fondsen die op dit moment lopen, niet onderzocht en beoordeeld.

De heer Van Muilekom merkt op dat de vraag voor PS ook is hoe doelen dichterbij kunnen worden gebracht, soms ook doelen van andere partijen. Zijn er ook nog andere instrumenten dan garanties, leningen en resolverende fondsen inzetbaar?

De heer Lauwerier bevestigt dat er ook andere financiële instrumenten zijn, zoals participaties en het traditionele instrument van subsidies. Waarschijnlijk doelt de heer Van Muilekom ook op andersoortige instrumenten als het gaat om governance structuren. Die zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

Wel wordt ten aanzien van het afwegingskader aanbevolen dat te richten op het geheel aan financiële instrumenten en dat niet voor slechts een deel. Zo worden PS in staat gesteld een goede afweging te maken tussen alle mogelijkheden die er zijn.

De heer De Brey vraagt of er bij subsidies, revolverende fondsen en leningen ook is nagegaan in hoeverre de governance op orde is, zodat niet politieke stokpaardjes de voorkeur krijgen boven andere projecten. 100% revolverendheid is een mooi principe waar de VVD wel achter kan staan. Aan de andere kant kan dat ook risicomijdend gedrag van de organisatie opleveren, omdat het bedrag hoe dan ook 100% moet worden terugbetaald. Wellicht worden daardoor niet de meest kansrijke projecten vergund maar de wat minder risicovolle.

Is nagegaan of de drie revolverende fondsen ook een exit strategie bevatten, bv. qua tijdspanne of door terugbetaling van het bedrag?

Wat gebeurt er als het geld niet kan worden weggezet? Zijn daarvoor vangnetten geregeld, zowel voor de leningen, subsidies en revolverende fondsen?

De heer Lauwerier antwoordt dat de governance van verbonden partijen, zoals een revolverend fonds, niet is onderzocht. Wel heeft de Rekenkamer vorig jaar een onderzoek uitgevoerd naar verbonden partijen. Als het gaat om risicomijdend gedrag, dan is dat niet een aspect dat is onderzocht. Het maken van een goede afweging over de mate van revolverendheid hoort onderdeel te zijn van het beleid en het afwegingskader van PS. Daar is een aanbeveling over geformuleerd. Nu is 100% revolverendheid afgesproken, ook in samenspraak met PS. Door daarover expliciet met elkaar over na te denken, wanneer 100% en wanneer een ander percentage, en daar uitgangspunten voor te formuleren, kunnen PS een betere afweging maken.

Wat betreft de exit strategie, geeft spreker aan dat de looptijd van de drie nog lopende fondsen zijn begrensd. De een loopt tot 2037, een ander loopt dit jaar af en de derde loopt tot 2031. Er zijn dus eindtijden aangegeven.

Op de vraag wat er gebeurt als er geen middelen kunnen worden weggezet, geeft spreker aan dat dat vooral een bestuurlijk relevante vraag is. Door het revolverend fonds worden er in dat geval geen leningen, garanties verstrekt of eventuele participaties aangegaan, en hoeft de garantstelling door de provincie niet te worden aangesproken.

De onderzoekers geven aan, ten aanzien van de doelrealisatie van de revolverende fondsen, in het overzicht dat in de P&C cyclus opgenomen zou moeten worden, ook op te nemen wat de doelrealisatie is in de jaarrekening van het desbetreffende revolverende fonds. Zo wordt ook inzichtelijk in hoeverre het lukt om daadwerkelijk garanties en leningen te verstrekken.

Mevrouw Hoek verwijst naar bijlage A, uitstaande garanties en leningen. Waarom loopt dat maar tot 31 december 2016 en niet 2017?

De heer Lauwerier antwoordt dat de onderzoekers zich hebben gebaseerd op gepubliceerde jaarstukken en de meest recente was van 2016.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het stellen van vragen aan de gedeputeerde.

Mevrouw Hoek meent dat de jaarstukken 2017 inmiddels ook beschikbaar zijn. Hoe zit dat?

De heer Groothuizen leest in een van de aanbevelingen: “Bepaal wanneer en op welke wijze PS dienen te worden betrokken” en dat resulteert in het conceptbesluit dat GS verzocht worden een voorstel ter besluitvorming te doen. Het ligt z.i. meer voor de hand om dat via de griffie of financiële audit commissie te laten lopen, dan via de gedeputeerde. PS moeten aangeven wat zij van belang achten en waarop zij willen interveniëren, eventueel met hulp van de griffie. Dat ligt niet op de weg van de gedeputeerde.

Gedeputeerde Straat legt uit dat GS op verzoek van PS ook wel een voorstel willen maken om het te integreren in de P&C cyclus; daar hoort het in thuis. Het is wel goed dat eerst in de financiële audit commissie door te nemen. PS zijn verantwoordelijk voor het formuleren van het besluit ter zake. GS nemen deze aanbevelingen over.

Voorts laat hij mevrouw Hoek weten dat de jaarrekening 2017 nog niet beschikbaar is.

Mevrouw Hoek preciseert dat de jaarstukken er wel zijn, maar nog niet zijn goedgekeurd.

Gedeputeerde Straat herhaalt dat de jaarrekening 2017 er nu nog niet is.

De heer De Brey komt terug op de vraag of het beleid moet worden opgesteld door PS of GS. Overigens maakt dat de VVD niet veel uit. Een en ander zal waarschijnlijk in 2019 worden vastgesteld. Dienaangaande overhandigt hij de griffier de oratie van mevrouw Van den Brink, die op dit onderwerp is gepromoveerd, en zij is tot behartenswaardige inzichten gekomen waarmee de provincie zijn voordeel kan doen.

De heer V.d. Dikkenberg leest in de aanbevelingen dat “idealiter” de leningen en de fondsen die beschikbaar worden gesteld, voorzien worden van een doel. Hij wil het woord “idealiter” in deze passage verwijderen. Er moet in dat kader altijd een provinciaal doel worden geformuleerd en daar moet de voortgang op worden bewaakt.

Gedeputeerde Straat wijst erop dat het hier gaat om een aanbeveling van de Rekenkamer. Wel stelt hij vast dat het goed is over een doel na te denken.

De heer V.d. Dikkenberg merkt op dat het hier een statenvoorstel betreft met een gevraagd besluit. Daar staat in dat er idealiter inzicht wordt gegeven in de mate waarin de fondsen de beoogde doelen realiseren. Hij geeft de collega's mee het woord “idealiter” in dit verband niet te gebruiken. Er moet altijd een provinciaal doel worden benoemd wanneer er een lening of garantie wordt verstrekt.

De voorzitter rondt de discussie over dit agendapunt af en wacht af of er over dit onderwerp wellicht een amendement wordt ingediend.

De heer V.d. Dikkenberg stemt ermee dit voorstel een sterstuk voor PS te agenderen. Mocht de SGP daar op willen terugkomen, dan zal het woord worden gevraagd.

Aldus wordt besloten.

4.2 Statenbrief integriteitsplan provincie Utrecht 2018-2021

De ChristenUnie en de SGP hebben dit agendapunt opgewaardeerd.

De ChristenUnie verwijst naar een uitspraak van Ien Dales, die ooit zei: “Een beetje integer bestaat niet.” Het is goed dit onderwerp te bespreken.

Vorige week bracht de FNV een onderzoek naar buiten waaruit blijkt dat 1 : 6 ambtenaren zich wel eens onder druk gezet voelt op het thema integriteit. 52% van de mensen die die druk ervaart, kan daar fysieke of psychische klachten van krijgen. Meer dan 80% van de mensen zou dat nooit melden. De heer

Schaddelee neemt aan dat de situatie bij de provincie Utrecht rooskleuriger is, maar de vraag blijft wel hoe een soort angstcultuur bespreekbaar kan worden gemaakt. Een van de mogelijkheden is het voorbeeldgedrag van directie en leidinggevenden. Dat is bepalend voor een cultuur waarin op een goede manier met integriteit wordt omgegaan.

De heer Dercksen vraagt waarom de heer Schaddelee ervan uitgaat dat het bij de provincie Utrecht rooskleuriger zal zijn dan in de ministeries. Heeft hij daar aanwijzingen voor?

De heer Schaddelee wilde de discussie positief insteken. De mensen die hem hierover actief benaderen, sterken hem overigens niet in die positieve opvatting. Waarschijnlijk zal het hier niet heel veel beter gaan.

Mevrouw Boelhouwer concludeert dat de heer Schaddelee het woord "angstcultuur" gebruikt. Zojuist hebben PS een presentatie ontvangen van de provinciesecretaris die daarmee in tegenspraak is. Ze vraagt of het woord "angstcultuur" in het algemeen door de heer Schaddelee wordt gebruikt, of doelt hij specifiek op de provinciale organisatie?

De heer Schaddelee vindt dat een lastige vraag. De provinciesecretaris a.i. gaf een boeiende analyse, voortkomend uit zijn persoonlijke observaties. Dat is niet uit een onderzoek voortgekomen. De ChristenUnie krijgt echter ook andere signalen. Belangrijk is het dat men kritisch op elkaar durft te reflecteren. De vraag is hoe men ervoor kan zorgen dat er een open cultuur ontstaat, die ruimte biedt om zaken te bespreken en aan te kaarten, om kritisch op elkaar te kunnen reflecteren en bespreekbaar te maken hoe verbeteringen kunnen worden ingezet. Uit het onderzoek van de FNV blijkt dat heel veel mensen daartoe niet in staat zijn, omdat zij bang zijn een paria in de eigen organisatie te worden.

Naar aanleiding van het integriteitsplan stelt hij de volgende vragen:

- Afgesproken is dat er een jaarlijkse rapportage zal worden uitgebracht. Dat is volgens artikel 125 van de Provinciewet verplicht. Hij vraagt of die rapportage inmiddels beschikbaar is.
- Wat is de status van mensen die worden ingehuurd, ook qua meldingen? Er is vijf maanden geleden een registratie toegezegd van nevenfuncties van medewerkers, maar hij vernam dat 70% van de medewerkers die registratie nog niet heeft ingevuld.
- In het plan staat dat er wat betreft integriteit een schemergebied is, nl. goed, fout of een grijs gebied. Volgens hem gaat het om de vraag of er ruimte is voor kritiek, of daar kritisch op kan worden gereflecteerd en of men openstaat om daarvan te leren met elkaar.
- Integriteit is niet iets wat met elkaar wordt besloten. Het is een attitude. Hoe kan integriteit gehandhaafd worden en verinnerlijkt worden?
- In het plan staat dat een van de voorwaarden voor integer handelen is dat zaken die worden gedaan, moeten kunnen worden uitgelegd. Dat klinkt in zijn oren nogal passief. Beter is het dat de activiteiten van een overheid maximaal transparant zijn. Dat vraagt om een veel proactievare houding.

De heer Hoefnagels komt terug op het transparant zijn in relatie tot integriteit. Hij begrijpt die koppeling. Echter, ook wanneer er door een overheidsorganisatie niet volledig transparant wordt gehandeld, bv. wegens vertrouwelijkheid, kan er z.i. wel degelijk integer worden gehandeld. Het achteraf kunnen uitleggen van acties of besluiten is erg belangrijk in het integriteitsdebat.

De heer Schaddelee vindt uitleg naderhand soms ook lijken op reconstrueren. Is een overheid transparant, dan wordt in principe alles op papier vastgelegd. Zo kan een Statenlid, het publiek of een journalist controleren of er volgens de lijn van de overheid is gehandeld. Uiteraard kan het voorkomen dat er een zaak geheim is, maar dat moet de uitzondering zijn. Het uitgangspunt van een overheid moet zijn dat het beleid open en transparant is.

Op pag. 17 en 19 wordt iets gezegd over werving. In hoeverre is er sprake van “lik op stuk beleid”, wanneer achteraf wordt vastgesteld dat dingen zijn misgegaan, bv. dat iemand bij de werving niet open en transparant over nevenfuncties is geweest.

Is er met de OR over dit stuk gesproken? Wat vindt de OR van dit plan?

De ChristenUnie vraagt zich voorts af of er een relatie is tussen dit integriteitsplan en de lopende onderzoeken.

De heer V.d. Dikkenberg merkt op dat integriteit een kernwaarde van deze organisatie is. De organisatie verdient integriteitbeleid en de borging daarvan. In maart gaf de CdK in een debat over de Uithoflijn aan, dat de dossiers van het personeel gedigitaliseerd zouden gaan worden, zodat men eenvoudig kan beschikken over de integriteitverklaringen. Eerder was er geen zicht op hoe dat was geborgd. De SGP vraagt zich af hoe het hiermee staat. Het integriteitsbeleid is erg ingestoken op het dicht reguleren. De provincie gaat zich verplichten tot allerlei rapportages en checks en balances, maar integer handelen zit in een organisatie. Een overheid dient wat dat betreft een absoluut zero tolerance beleid te hebben in het grijs gedefinieerde gebied. Hoe zien GS dat? Delen zij de mening dat zelfs “de schijn tegen” onacceptabel is voor een geloofwaardige overheid?

De heer Kocken vindt het terecht dat integriteit in de vorige jaren veel is besproken. Er wordt veel meer van de overheid gevraagd. Hij sluit aan bij de opmerkingen van de SGP dat voorkomen moet worden dat alles wordt dicht gereguleerd. Integriteit moet vooral gaan om attitude en gedrag en dat heeft ook te maken met de professionaliteit van de organisatie. Integriteit wil zeggen dat er naar de uitgangspunten wordt gehandeld. Dat wordt van de provinciale medewerkers gevraagd en dat doen zij ook met inzet. Daar ligt de relatie met het onderwerp waar PS eerder vanavond een presentatie over heeft gehad. De vraag is vervolgens hoe integriteit op een goede manier met elkaar wordt georganiseerd. Dat heeft te maken met de organisatiecultuur: daar zou het dan verder over moeten gaan.

De heer Van Muilekom leest in het plan wat er wordt verwacht van een bestuurder, wat er van een ambtenaar wordt verwacht en wat er wordt verwacht van iemand die wordt ingehuurd. De PvdA is van mening dat een en ander niet ver uit elkaar ligt. Zo geldt geheimhouding voor alle partijen. Ook de melding van belangen/nevenfuncties geldt voor allen. Hij vraagt of hij dat zo juist ziet of wordt er onderscheid gemaakt in functies of aanstelling van mensen?

Gedeputeerde Straat beaamt dat dit plan al in september tijdens een informatiesessie is besproken en daarna in de commissie BEM, om de op- en aanmerkingen in het plan te verwerken. Dat plan ligt nu voor.

Een aantal zaken, dat nu naar voren wordt gebracht, herkent hij zeker. Terecht stelde de heer Schaddel-ee dat voorbeeldgedrag wellicht het belangrijkste element in de integriteitsdiscussie is. Dit stuk is primair gemaakt om punten rond integriteitsbeleid verder uit te werken en zo weer up to date te maken. Uiteindelijk gaat het om de manier waarop dit bereikbaar wordt gemaakt: dat geldt voor directie, GS, PS en anderen. Zo laat de top van deze organisatie zien dat integriteit een belangrijk onderwerp is, dat er ruimte is om zaken bespreekbaar te maken en dat er plaatsen zijn waar iemand met een gevoelige kwestie naar toe kan gaan, bv. een vertrouwenspersoon. Management en bestuur moeten daarop aanspreekbaar zijn en zij doen daar erg hun best voor. Het allerbelangrijkste is het uitstralen van voorbeeldgedrag, zodat zichtbaar wordt dat de top van de organisatie voor gaat in het integriteitbeleid.

Dit is een belangrijk onderdeel van de organisatieontwikkeling.

Bepaalde acties zijn reeds in gang gezet. Zo zal er een jaarlijkse rapportage worden uitgebracht. Ingevoerd is dat alle ingehuurde medewerkers een integriteitsverklaring ondertekenen. De registratie van de nevenfuncties van het personeel moet beter, maar zit inmiddels op 50%. Er wordt hard aan getrokken om dat percentage omhoog te krijgen. Voorbeeldgedrag is ook dat acties daadwerkelijk worden uitgevoerd. Integriteit bespreekbaar maken is inderdaad meer dan alleen maar zeggen dat iets zo moet. Een voorbeeld is dat er in de organisatie dilemmabijeenkomsten worden georganiseerd, om te bespreken waar medewerkers tegenaan kunnen lopen en hoe zij daarmee kunnen omgaan. Naar zijn sterke over-

tuiging gaat het rond integriteit om zowel uitlegbaarheid als transparantie. Hij onderschrijft de woorden van de heer Hoefnagels dat zaken soms in vertrouwelijkheid moeten worden gewisseld, maar vanuit integriteit moet kunnen uitgelegd wat daarvan de reden is. Hij is het met de heer Schaddelee eens dat een heel groot deel van het handelen van de provincie volstrekt transparant moet zijn. Dat helpt, wanneer zich een integriteitsvraag aandient.

Gevraagd werd naar “lik op stuk” beleid wanneer bij een aanstelling nevenfuncties niet worden gemeld. Hij wil daarover geen al te absoluut standpunt innemen. Uitgangspunt is dat nevenfuncties worden gemeld en geregistreerd; dat wordt ook onderdeel van het systeem. Echter, iedereen maakt wel eens een vergissing of kan iets vergeten. Ook kan er sprake zijn van een gewijzigde situatie. Wanneer zich iets dergelijks voordoet, moet dat op proportionaliteit worden beoordeeld. Wel moet iedereen daarop aanspreekbaar zijn. Voorbeeldgedrag van de organisatie en het management moet ertoe leiden dat medewerkers en collega’s elkaar aanspreken wanneer iets niet goed gaat. Dat is iets anders dan direct sancties opleggen. Echter, wanneer iets wordt achtergehouden, kan dat consequenties hebben.

De heer Ubaghs meent dat deze problematiek ook met beleving samenhangt. Hij leest dat er slechts 1 x per 5 jaar een belevingsonderzoek komt. Het eerste onderzoek staat pas gepland in 2021. Gelet op alles wat in de organisatie gaande is, vindt hij het verstandig het belevingsonderzoek eerder dan in 2021 te laten uitvoeren.

Gedeputeerde Straat zegt toe dat hij schriftelijk op die vraag zal terugkomen.

De heer Schaddelee sprak over de onderzoeken die momenteel gaande zijn. GS voorzien dat ook daar aanbevelingen uit kunnen komen. Het Integis rapport heeft bv. aanbevelingen om integriteit beter in de werkprocessen te borgen. Dergelijke aanbevelingen zullen in het integriteitsplan worden meegenomen.

De SGP vroeg of het onacceptabel is, wanneer bij voorbaat al “de schijn tegen is”. Dat is een belangrijk bespreekpunt. Echter, wanneer de schijn al bij voorbaat direct onacceptabel is, hoeft niets niet meer besproken te worden. Dat vindt hij geen goede inzet van de discussie. Onderwerpen in het grijze gebied moeten op tafel kunnen worden gelegd. Zo ontstaat een cultuur waarin integriteit bespreekbaar wordt gemaakt. De medewerkers moeten ruimte krijgen het gesprek te voeren, zonder dat daar direct een oordeel aan wordt gekoppeld.

Op de vragen van de PvdA geeft de gedeputeerde aan dat het ondertekenen van de integriteitsverklaring voor alle functionarissen geldt, vast of ingehuurd. Ook de registratie van nevenfuncties of andere belangen worden, naar aanleiding van het Integisrapport, in het systeem ingebouwd. Ook daar maakt het niet uit om welke functionaris het gaat.

Mevrouw Boelhouwer deelt mede dat ook GroenLinks onderschrijft dat een open cultuur van belang is. Haar fractie wil graag mee in de toon van het rapport om een open, lerende houding te bevorderen. Dat leest zij ook in de statenbrief over de organisatieontwikkeling. Zo kan open en eerlijk het gesprek met elkaar worden gevoerd. Overigens geldt dat alles ook voor PS zelf.

GroenLinks wil voorkomen dat er een soort afrekencultuur zou gaan ontstaan.

De heer Dercksen vraagt of de provincie de inspanningsverplichting heeft om zelf informatie te achterhalen over kandidaten die in de organisatie worden binnengehaald, gelet op wat er nu aan rapporten op tafel ligt. Het is goed de kwestie in een open gesprek aan te kaarten en te hopen dat de sollicitant open en eerlijk is over zijn nevenfuncties en belangen. Als het gaat om posities die er toe doen, dient de provincie zich verder in een kandidaat te verdiepen, bv. met behulp van google.

Hij voelt zich wat ongemakkelijk als het gaat om dit integriteitsplan in relatie tot het informeren van de staten door GS. Integriteit houdt in dat GS PS volledig en juist informeren. Er liggen nu rapporten op tafel. Wanneer GS niet de intentie hebben PS volledig en juist te informeren, dan vraagt hij zich af welke indruk dat bij medewerkers achterlaat. Welke indruk wordt er gewekt, wanneer GS zo met de volksvertegenwoordiging omgaan? Z.i. is er sprake van “een beerput waar een deksel op is gelast, die er bijna niet meer af te krijgen is”.

Gedeputeerde Straat constateert dat de heer Dercksen in algemeenheden spreekt. Overigens vindt ook hij dat PS goed geïnformeerd moeten worden. Het zou raar zijn wanneer hij nu zou aangeven dat PS niet

goed en juist zouden moeten worden geïnformeerd. Waarschijnlijk wordt bedoeld op delen van onderzoeken waarover de PVV vragen of kritiek op heeft. Bij de behandeling van die rapporten moet daarover zeker gesproken worden.

Uiteraard heeft de provincie een inspanningsverplichting als het gaat om de goede selectie van kandidaten. Wanneer dat niet goed is gegaan, dan moet dat achteraf ook ter tafel komen en de impact daarvan moet worden gereconstrueerd. In die zin loopt hij nu wat vooruit op het Integis rapport.

Ook in dit opzicht gaat het om proportionaliteit. Ook als het gaat om een belangrijke positie in het bedrijf, kan een fout niet worden uitgesloten, en hoeft er niet direct sprake te zijn van een onacceptabele situatie. In het geval van het Integisrapport lag de fout bij de provincie, omdat niet werd doorgevraagd naar nevenfuncties, maar ook bij de betreffende medewerker omdat hij dat niet aangaf. Dat was een vervelende samenloop van omstandigheden, die nu stevig wordt beoordeeld. In zo'n geval moet worden nagegaan of er daadwerkelijk sprake was van een integriteitschending.

Het kan zijn dat de gedragscode is geschonden maar dat er toch geen sprake is van een integriteitschending. Daarvan is sprake bij het Integis rapport.

De heer Schaddelee vindt dit ingewikkeld. Wat is het verschil tussen integriteitschending en de schending van de gedragscode? Wordt die code overtreden, dan is er toch geen sprake van integer gedrag?

Gedeputeerde Straat wil zijn woorden inderdaad nuanceren. Het gaat uiteindelijk om de beoordeling van wat er is gebeurd, dus de materiële omvang van een kwestie. Dat is iets anders dan dat er in formele iets is misgegaan, nl. dat iets niet is gemeld. Dat alles moet vervolgens worden beoordeeld en beschouwd in relatie tot het verdere functioneren van een medewerker. De gedragscode kan dan zijn geschonden, omdat iets niet is gemeld en achteraf is hersteld, maar dat hoeft het functioneren van betrokkene niet te hebben beïnvloed. Dan is er nog steeds sprake van het schenden van de gedragscode, maar dan heeft het geen of marginale impact gehad.

De heer V.d. Dikkenberg vindt dit betoog van de gedeputeerde precies de aanleiding waarom hij eerder stelde dat het grijze gebied allerlei duidingen kan gaan krijgen en dat dit moet worden voorkomen. De SGP is van mening dat er een duidelijke lijn moet worden ingezet, nl. "niet integer is niet integer" en "integer is integer". Wanneer er een overtreding wordt begaan, hoeft dat zeker niet te worden gekoppeld aan een zwaar sanctiebeleid. Er moet zeker geen sprake zijn van een afrekencultuur maar zaken moeten wel worden benoemd. De provincie moet zeker niet van te voren definiëren welke kleuren grijs in relatie tot integriteit zijn toegestaan.

De heer Kocken sloot zich eerder aan bij het betoog van de SGP, toen werd opgeroepen verstandig om te gaan met regels en de discussie over integriteit niet tot regelgeving te verengen. Het gaat hier over handelen en regels hebben betrekking op ca. 80% van de handelingen. Regels zijn gemakkelijk omdat zo het wiel niet steeds opnieuw behoeft te worden uitgevonden. Er zijn altijd situaties die zich op de rand bevinden. Het is niet goed vooraf te bepalen wat daarvoor de regel moet zijn. Zo zou er een volledig dichtgeregelde cultuur gaan ontstaan. De VVD kiest ervoor te accepteren dat er regels zijn, dat gestreefd wordt naar handhaving en dat daarnaar moet worden gehandeld, maar dat er een situatie kan zijn waar daarvan is afgeweken. Daarover moet dan in openheid het gesprek worden gevoerd zonder dat iemand al bij voorbaat wordt veroordeeld en buiten de discussie wordt gezet.

De heer V.d. Dikkenberg bepleit geenszins een dichtgeregelde cultuur. Echter, de overheid moet maximaal inzetten op integriteit om welke schijn dan ook te voorkomen. Zaken moeten uitlegbaar zijn. Dat vraagt om hele heldere regels wat wel of niet is toegestaan. Dat vraagt om openheid, ook om te voorkomen dat iemand die iets niet goed heeft gedaan als misdadiger wordt weggezet. Het is z.i. onbestaanbaar om al vooraf te definiëren dat een bepaalde kleur grijs wel wordt toegestaan.

De heer Kocken wil dat niet aan de voorkant definiëren omdat er daardoor weer nieuwe regels zouden worden opgesteld. Het gaat hem erom dat er in openheid wordt geconstateerd dat er in de dagelijkse

praktijk wel eens zaken gebeuren, die men eigenlijk niet wil. Dat moet dan met elkaar besproken kunnen worden zonder iemand direct te veroordelen.

Gedeputeerde Straat is het met de SGP eens dat de overheid zich maximaal moet inzetten om schending van integriteit te voorkomen. Daar mag geen enkel misverstand over bestaan. In dit geval wordt er een procedure aangescherpt. Hij heeft niet de indruk willen wekken dat er halverwege het grijze gebied zaken wel worden toegestaan. Achteraf moet altijd worden beoordeeld wat de impact is geweest. Nogmaals geeft hij aan dat schending van de gedragscode als zodanig heel duidelijk moet worden vastgesteld. Schending van de code wil de organisatie voorkomen, bv. door zelf actief vragen te stellen of van de medewerker te verwachten dat hij/zij het zelf meldt. Zo wordt getracht schending van integriteit maximaal te voorkomen. Treedt dat toch op in formele zin, zeker in het grijze gebied, maar heeft een en ander geen of amper impact op werkzaamheden, dan moet daar het gesprek over worden aangegaan.

De heer Dercksen kan niet in de redenering meegaan dat integriteit afhankelijk is van de mate waarin iemand wordt bevoordeeld of benadeeld. Dat is op geen mogelijkheid te handhaven of in redelijkheid uit te leggen.

Mevrouw De Haan is op zoek naar de intrinsieke motivatie van iedereen in deze organisatie, juist ook in management en directie, om werk te maken van integriteit. Als die intrinsieke motivatie heel hoog op de agenda staat, dan blijft men heel ver van de grens vandaan. Dat mist zij in dit plan en daardoor ontstaan er discussies, zoals ze nu gaan. De provincie moet helemaal niet tegen die grens aan willen zitten.

Gedeputeerde Straat meent dat zijn taalgebruik wellicht aanleiding geeft ten onrechte te veronderstellen dat er ruimte is. Hij probeerde aan te geven dat, wanneer iets (bv. een nevenfunctie) niet wordt gemeld, terwijl dat wel in de gedragscode in het integriteitsbeleid staat, er dan sprake is van een overtreding van de gedragscode of van het integriteitsbeleid. Daar zit geen grijs gebied tussen. Na vaststelling van de overtreding moet worden besproken wat er aan de hand is en dat kan bepaalde oplossingen met zich meebrengen. In het ergste geval kan dat een sanctie of zelfs ontslag tot gevolg hebben. Echter, wanneer er sprake is van een vergissing, dat blijft er sprake van een overtreding maar dan moet zeker het gesprek worden gevoerd. Dat kan herstel van de situatie tot gevolg hebben waardoor de overtreding niet meer aan de orde is en de vertrouwensrelatie hersteld is.

Uiteraard zijn bepaalde overtredingen van het integriteitsbeleid onacceptabel. Dat vraagt dan om een ander soort gesprek.

Hij is het eens met de heer Schaddelee dat integriteit, naast regels, vooral de ruimte moet bieden om met elkaar het gesprek aan te gaan en gevoelige zaken te kunnen melden..

De heer Kocken brengt de bijeenkomst van 10 september in herinnering, dit naar aanleiding van het betoog van mevrouw De Haan. Zij betoogt dat alle mensen die hier werken, inclusief PS, zo integer mogelijk moeten zijn en dus uit het grijze vlak moeten blijven. Hij deelt dat volledig. Op 10 september is ook gesproken over de vraag dat het niet alleen om goed of fout gaat. Integriteit gaat soms ook om de keuze tussen goed en goed. Dat vraagt altijd om openheid om het gesprek te kunnen voeren, met duidelijke regels aan de voorkant en de mogelijkheid van herstel.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af.

4.3 Statenbrief voortgang organisatieontwikkeling provincie Utrecht

Deze brief is opgevaardigd door de fracties van GroenLinks, de PvdA, de SGP, de ChristenUnie en de PVV.

De heer Bekkers licht toe dat deze statenbrief een helder overzicht geeft van de voortgang in de organisatieontwikkeling. Hij vraagt of de collega's kunnen instemmen met de samenhangende analyse van GS als het gaat om de organisatie en wat de organisatie nodig heeft. Daarvoor wordt een duidelijke koers

aangegeven. Roept deze brief vertrouwen op? Overigens kan hij zich voorstellen dat het inhoudelijke debat over deze brief naar januari wordt verschoven, nu PS zich op korte termijn eerst over allerlei onderzoeksrapporten dienen te buigen.

De heer Van Muilekom vindt dit een scherpe analyse van alles wat er beter in de organisatie kan. Hij is wel geschrokken van de vele negatieve constatering die GS hebben over haar eigen organisatie.

Deze brief wordt nu besproken, terwijl PS zich nog moeten buigen over allerlei onderzoeksrapporten die te maken hebben met alles wat in de organisatie beter had gekund. Zijn vraag is of de timing, om deze brief nu te bespreken, wel goed is. De onderzoeksrapporten zullen leerpunten voor de organisatie opleveren. Om PS het vertrouwen te geven dat de organisatie beter gaat functioneren, wil de PvdA pas over deze brief verder spreken na afronding van de onderzoeksrapporten.

Graag hoort hij de overeenkomsten en de verschillen tussen het functioneren van de ambtelijke organisatie en het bestuurlijk functioneren van GS. Wel erg gemakkelijk wordt gewezen naar het functioneren van de ambtenaren, terwijl het bestuur daarvoor verantwoordelijk is. Hij hoort graag een reflectie van GS.

De heer V.d. Dikkenberg vond de presentatie door de heer De Baas, voorafgaand aan deze vergadering, een verademing. PS werden bijgepraat, er was een slagvaardige toon en er werd daadkracht getoond om zo snel mogelijk tot een deugdelijke organisatievorm te komen. Juist die openheid ziet de SGP graag in dit huis. Dat is de enige juiste reactie op de uitgevoerde analyse. Wel is het een schokkend beeld, dat naar voren komt, nl. een verweesde organisatie, een half afgemaakte reorganisatie en medewerkers die een vacuüm boven zich voelen. Dit verdient bepaald niet de schoonheidsprijs, temeer daar de inhuur van externen weer aan het stijgen is. De SGP vraagt hoe dit zo lang heeft kunnen gebeuren. Uit vele documenten blijkt dat de primaire processen niet op orde zijn. Voorliggende statenbrief richt zich voornamelijk op het uiterlijk van de organisatie. Kunnen GS aangeven wanneer het innerlijk van de organisatie met dezelfde daadkracht wordt aangepakt? Er is z.i. meer nodig dan beter toezicht en elkaar aanspreken. Willen GS een open cultuur in plaats van een cultuur van afdekken en indekken, dan moeten GS zelf het goede voorbeeld geven. In aansluiting op het vorige agendapunt moet ook hier door de bestuurders worden getoond dat openheid belangrijk is en dat GS daarop aanspreekbaar zijn. Hoe kijken GS daar tegenaan?

De ChristenUnie verwijst wegens de beperkte spreektijd naar de schriftelijk ingediende vragen.

De heer Dercksen sluit zich aan bij de reeds gestelde vragen. Hij heeft bij de presentatie van de heer De Baas vastgesteld dat de medewerkers heel graag en met enthousiasme hun werk doen, maar dat ze geconfronteerd worden met een organisatie die stuurloos en verweesd is. Hoe kan het gebeuren dat PS daar niets van wisten? Immers, stuurloosheid in een organisatie heeft effecten op het beleid. Het was beter geweest wanneer PS daarover eerder iets vernomen hadden.

Gedeputeerde Straat beaamt dat het beeld van de organisatie op bepaalde punten zeker kritisch is, maar het doet hem goed dat fracties blij zijn dat de problemen op deze manier op tafel zijn gelegd. Dat is ook nodig. De heer De Baas gaf eerder aan hoe hij dat met PS wilde delen. Hij zit daar hetzelfde in, nl. de problemen eerlijk en transparant op tafel leggen. Naar aanleiding van een aantal punten heeft hij daarover al eerder met PS gesproken, zij het niet zo uitgebreid als in deze statenbrief. Hij heeft na zijn aantreden ook de woorden gebruikt "dat hij geschrokken was van deze organisatie". Toen zag hij PS leden al enigszins verschrikt opkijken. Met deze statenbrief is getracht het beeld compleet te maken. Het is goed dat PS hierop aangehaakt blijven. GS willen de analyse met PS delen, maar ook de acties en de lijnen die zijn uitgezet. Daarbij tekent spreker aan dat er zeker al het nodige is gebeurd. Structurele voortgang is er geboekt met het verder afmaken van de organisatieontwikkeling, van de organisatiestructuur, het plaatsen van mensen bij de teams, het aantrekken van opgavenmanagers e.d. Nu gaat het om het implementeren van de organisatieontwikkeling maar daarmee is dit proces niet afgerond. Dit proces vraagt tijd. Persoonlijk schat hij in dat het wel 1 tot 2 jaar kan duren, voordat men helemaal door

het proces is heengegaan. Hij vraagt het vertrouwen van PS om de organisatie dit proces te laten doorlopen.

De PvdA vroeg of de statenbrief juist nu is uitgekomen, en een relatie heeft met de onderzoeken. Spreker kan zich die vraag voorstellen maar in februari bleek dat niet alleen de kwestie rond de Uithoflijn moest worden opgepakt, maar dat er ook aan de organisatieontwikkeling moest worden gewerkt. GS vinden het goed PS nu, na het organisatiebesluit en de plaatsing van de teamleiders en opgavemanagers, te informeren. Tegelijkertijd realiseert hij zich dat de conclusies uit de onderzoeken, voor zover hij deze kent, wel aansluiten bij de kritiek die in deze statenbrief op de organisatie wordt geuit. De aanbevelingen en de maatregelen, die voortkomen uit de eigen analyse van de organisatieontwikkeling plus de aanbevelingen uit de onderzoeken, zullen na het debat over de onderzoeksrapporten worden verzameld, gestructureerd en uiteindelijk in een statenbrief aan PS worden voorgelegd. Hij verwacht dat dat medio februari mogelijk moet zijn. Op dat moment kan een totaalbeeld worden gepresenteerd waarover GS en PS met elkaar in gesprek kunnen gaan. Daarna worden de rapportages aan PS in de reguliere P&C cyclus meegenomen.

Gevraagd werd naar de rol van GS. Hij benadrukt dat GS, maar ook de directie, bij uitstek het goede voorbeeld moeten geven. De top moet heel duidelijk laten zien dat ze ervoor gaan. Bij de lancering van het opgavemanagement en het opgavengericht gaan werken, hebben GS er bewust voor gekozen om daar als voltallige college bij aanwezig te zijn en daarover met de medewerkers in gesprek te gaan. GS hebben gezegd daarop aanspreekbaar te zijn en het goede voorbeeld te willen geven. Vraagstukken zullen op een andere manier met de organisatie kunnen worden besproken, meer opgavegericht en meer integraal. Ook is afgesproken dat tijdens de portefeuilleoverleggen de dwarsverbanden en de integraliteit zullen worden benadrukt. Daarmee willen GS laten zien hoe de invulling van beleid vanuit de bestuurlijke kant in zijn werk gaat. Dat dient ook als inspiratiebron naar de organisatie, om het proces op een open en transparante manier op gang te helpen.

De heer Van Muilekom signaleert dat uit de rapportage ook is gebleken dat de organisatie last had van het college van GS, van de wijze waarop GS met elkaar samenwerken en hoe opdrachten de organisatie in worden gestuurd. Heeft de gedeputeerde daar ook een scherp beeld van?

Gedeputeerde Straat heeft daar geen scherp beeld bij. Het feit dat het lang heeft “doorgemodderd” en de top de aanpak niet heeft doorgezet, betekent dat ook GS hebben bijgedragen aan de problemen. De urgentie tot verbetering wordt zeer sterk gevoeld en wordt met grote inzet opgepakt. Niets menselijks is ook GS leden vreemd, en onderling is gesproken hoe voorkomen kan worden dat GS weer in de eigen valkuil trappen, nl. dat ieder weer in de eigen portefeuille blijft zitten.

Hij verwacht dat er bij de coalitieonderhandelingen vragen zullen worden gesteld over opgaven die er liggen en die in de komende vier jaar relevant zijn. Het is interessant daarover door te praten. Wellicht vraagt dit ook om een wat andere vorm van samenwerking.

Terugkomend op vragen van de SGP, kan hij niet helemaal beoordelen hoe dit proces is gelopen. De urgentie om deze organisatie snel aan te pakken werd nog duidelijker na het Uithofdebat. De heer De Baas heeft niet voor niets een opdracht meegekregen. Dat zegt ook iets over de innerlijke kant, hoe GS daar tegenover staan, dat GS het voorbeeld willen geven en aanspreekbaar willen zijn.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af.

5. MIDDELEN

5.1 Statenvoorstel slotwijziging begroting 2018

De heer Groothuizen verwijst naar pag. 2 waar een zin staat over de niet bestede middelen ad 33 miljoen euro decentrale uitkering BDU. Hoe worden deze middelen ingezet? Zonder dat dit in de begroting stond, wordt dit bedrag in de mobiliteitsreserve gestort. Dat is wel een hele grote stap. Hoe kan dat?

De heer Dercksen constateert dat de term slotwijziging in 2017 is geïntroduceerd. Nu staat die term opnieuw bij deze begroting. Hoe zit dat?

Gedeputeerde Straat heeft begrepen dat de term slotwijziging vanaf vorig jaar wordt toegepast. Het is geen vreemd middel om aan het eind van het jaar de laatste technische veranderingen aan te brengen. In de P&C cyclus 2019 komt de slotwijziging ook weer terug.

De vraag van de heer Groothuizen over de BDU middelen kan niet eenvoudig worden beantwoord. Hij leest daarover het volgende voor: "Met ingang van 2016 maken de voor de provincies bestemde middelen uit de BDU (voor verkeer en vervoer) onderdeel uit van het provinciefonds. Voorheen werden deze middelen toegekend via een specifieke uitkering van het ministerie van I&W en dat betekent een andere manier van het verantwoorden van de middelen die voorheen als bijdragen van derden worden beschouwd. Op 6 november 2016 hebben PS de nota Investeren, Waarderen en Activeren vastgesteld. In deze nota is het beleid met betrekking tot activeren van activa en de besluitvorming inzake de investeringskredieten uitgewerkt. De besluitvorming voor PS inzake het aanvullend krediet van februari 2018 is conform deze nota in de financiële paragraaf verwerkt. Deze nota is aanvullend op het besluit begroting en verantwoording van gemeenten en provincies. Er wordt een reserve opgebouwd, een reserve kapitaallasten, waaruit niet de investering zelf maar de jaarlijkse afschrijving op de kapitaallasten wordt betaald." Het gaat hier in feite om een correctie op het systeem. De techniek is veranderd.

Mochten er toch nog vragen over dit punt leven, dan kunnen PS leden daar apart over worden bijgepraat.

De heer Hoefnagels verwijst naar een memo d.d. 29 juni 2017 dat PS heeft ontvangen over het verbeteren van de leesbaarheid van informatie van de P&C cyclus. Daarin wordt de term slotwijziging voor het eerst gebruikt.

De voorzitter constateert dat dit voorstel als een sterstuk aan PS zal worden gepresenteerd.

5.2 Statenbrief naar aanleiding van rapportage Integris en openbare samenvatting rapport

Dit agendapunt wordt in beslotenheid besproken.

6. TER INFORMATIE

6.1 Statenbrief Accordering UNESCO nominatiedossier uitbreiding Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie

6.2 Statenbrief Vaststelling beleidsregel openbaarmaking beleidsregel BRZO

6.3 Statenbrief Voortgangsrapportage huisvesting vergunninghouders 2017 2^e helft en 2018 1^e helft

6.4 Ingekomen brief verslag IPO openbaar bestuur van 11 oktober 2018

6.5 Ingekomen brief Museum van Zuilen, verhuisplan

6.6 Statenbrief septembercirculaire Provinciefonds 2018

6.7 Ingekomen brief STAMU Wegwijzer voor de toekomst erfgoedbeleid

7. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.